

120 años contemplando
el milagro de la transformación
de la uva en vino
nos permiten crear
un vino innovador y vanguardista.

Nace "El Miracle",
tu nueva expresión.

tu nueva

expresión

L estat espanyol no va participar en la Segona Guerra Mundial, i l'illa d'Eivissa, per tant, no va formar part de l'escenari bèl·lic.

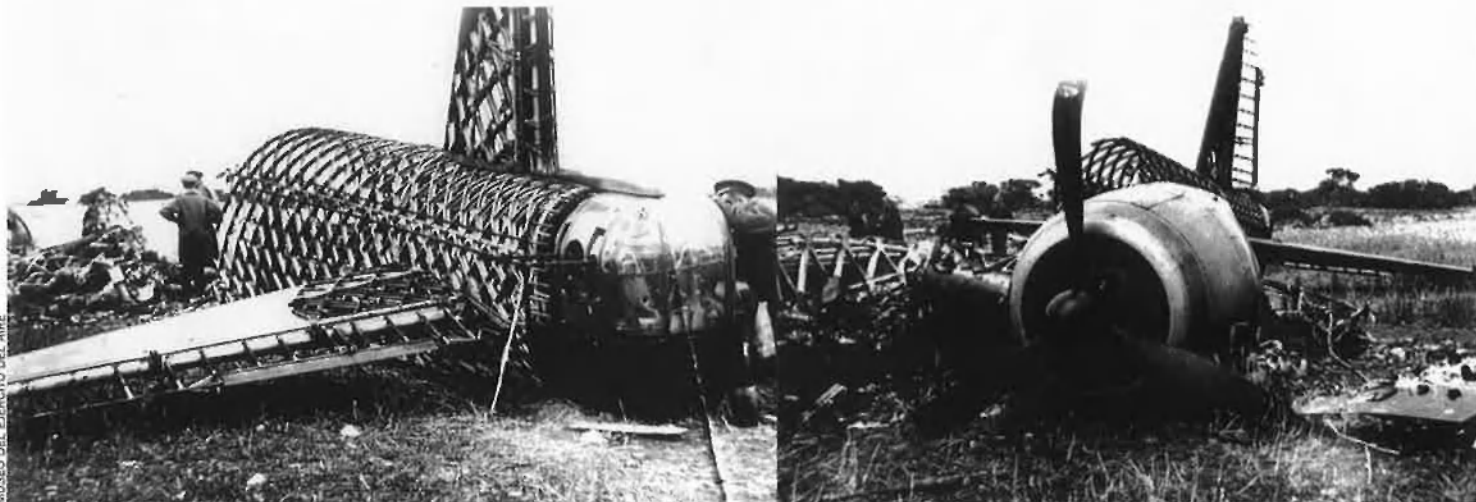
Però això no va evitar que en aquell idíl·lic paratge enmig de la Mediterrània hi arribassin diversos avions (bombarders i caces) greument danyats en combat, i que van acabar estavellant-se en els seus camps o a la mar. Les tripulacions d'aquests avions ara recuperats per a la memòria sobreviuen en la majoria dels casos i pogueren contar el que havia passat.

L'investigador Pere Vilàs Gil ha rastrejat els darrers instants d'una dotzena d'avions, gairebé tots ells bombarders alemanys, que caigueren damunt Eivissa en plena conflagració. Es tractava d'aparells que operaven a l'escenari de la Mediterrània, amb base a aeròdroms tant del nord de l'Àfrica com del sud de França, o fins i tot d'Itàlia, i que per això intentaren salvar-se, una vegada avariats, aterrant damunt terres eivissenques o formenteres.

El 21 d'octubre del 1943, el bimotor alemany Junkers Ju 88, amb el distintiu 1722, 1H+FS, del 8 KG 26, volava damunt la Mediterrània, després de sortir de Marsella (França) amb altres aparells del mateix tipus, per anar a atacar un comboi de vaixells aliat que navegava entre l'Alger i Orà, al nord africà. En veure les embarcacions, el Junkers Ju 88 va iniciar l'atac d'un dels vaixells, i li va llançar dos torpedes, tot i que la cortina de fum provocada pel combat li impedí comprovar si havien fet el blanc. Les defenses antiaèries del comboi van tocar greument un motor de l'avió, ocupat per quatre homes. En aquelles condicions, i volant només a 200 metres d'altitud, era impossible tornar a França, per la qual cosa la tripulació decidí posar rumb cap a Espanya, i ben aviat distingiren l'illa d'Eivissa.

L'avió començà a donar voltes damunt l'illa, quan ja era quasi fosc, per la qual cosa llançaren bengales per donar a entendre als seus habitants que estaven en perill. A l'aeròdrom des Codolar (on avui hi ha l'aeroport), es van encendre focs per senyalitzar la pista d'aterratge, però sembla que la tripulació no els va veure. Els seus ocupants decidiren llançar-se en paracaigudes, i l'aparell, ja sense control i

Identificats una dotzena d'avions de la Segona Guerra Mundial a Eivissa

Dues imatges del bimotor britànic Vickers Wellington Mk I, estavellat a Formentera.

Un investigador reconstrueix els darrers instants d'aparells britànics i alemanys que caigueren estimbats damunt les Pitiüses.

amb un motor encès, es va estavellar violentament a la zona de Jesús, prop de la ciutat d'Eivissa, al costat d'una casa pagesa que a aquella hora preparava el sopar. Va caure a només 25 metres de la possessió.

Una de les persones que era a la casa, avui una senyora que aleshores tenia dinou anys, recorda que es trobava jugant al parxís a la cuina quan la va sobresaltar un estrèpit immens, just al costat de casa. Damunt el terrat es va sentir el renou d'objectes que caigueren al damunt. Dues bigues del sostre cediren, tot i que ningú no va resultar ferit.

Els tripulants, acompanyats de soldats espanyols, van anar després a la casa. Els soldats locals s'emportaren els trossos de l'avió en carro fins a la ciutat, i els alemanys es mostraven contents d'haver pogut sortir vius d'aquesta aventura. Es quedaren uns dies allotjats en un hotel d'Eivissa. Un d'ells, l'artiller Anton Temmen, va sobreviure la guerra i va morir el 2004.

La salvació del paracaigudes.

Un altre avió del mateix model, un Junkers Ju 88, però del 3/KG 77, va sortir l'any següent, el maig del 1944, de l'aeròdrom francès de Salon, també per atacar un destructor anglès amb un torpede a 100 quilòmetres al nord-est d'Alger. Com en el cas anterior, les metralladores antiaèries del vaixell van tocar un motor de l'avió, i va haver de tornar cap a la base, tot i que només va aconseguir arribar a Eivissa. En aquesta operació van participar-hi molts més aparells, i dos més arribaren avariatos a altres punts de la rodalia: un va aterrar a Son Sant Joan (Mallorca) i un altre es va estavellar a Alacant.

El d'Eivissa va arribar a l'illa en condicions pèssimes. Era de nit, concretament, les 00.30 hores, un motor estava destruït i no es veien senyals de cap pista. L'observador estava greument ferit a la cara. El pilot sabia que volaven damunt de territori espanyol (perquè els països en guerra no encenen

els llums a la nit), però es pensava que es tractava de València. Els quatre van saltar en paracaigudes. L'avió va caure a la mar a uns 80 metres de la costa de Sant Josep de sa Talaia, al sud de l'illa. Dels quatre tripulants, tres arribaren a terra sense cap problema, però el radiotelegrafista tengué la mala sort que no va poder obrir el paracaigudes i va quedar mort damunt un arbre, enmig d'un tancó on uns porcs van mossegat-li el cos, ja sense vida.

El pilot, Werner Schulten, després de la guerra, va tornar a Eivissa l'any 1955, i va visitar la tomba del seu company mort a l'illa. Va concedir una entrevista a *Diario de Ibiza* explicant el que havia passat. "Cap dels aparells que dúiem a bord, excepte l'altímetre, no funcionava, i quedava molt poc combustible, així que vaig ordenar d'abandonar l'avió quan eren a 2.500 metres d'altitud. L'observador, G. Henze, greument ferit a la cara i cec, no volia saltar, però jo mateix li vaig posar el paracaigudes i el vaig llançar a l'exterior. Vaig ser el darrer a saltar de l'avió, el qual ja es precipitava directe cap a terra. El paracaigudes es va enganxar en una de les ales i em va arrossegar uns instants, fins que tot sol es va amollar. Mentre descendia, vaig sentir el soroll de l'avió en estre-

Tres aparells bimotor alemanys Junkers Ju 88.

Una de les ràfegues de l'avió britànic va anar a parar a la façana de l'ajuntament d'Eivissa, i va deixar els senyals a la paret i en un balcó durant anys

llar-se, però jo vaig caure damunt un pi." L'endemà, els que el trobaren el portaren a Vila en un carro.

Combat aeri damunt la ciutat d'Eivissa. Pere Vilàs recull també un combat aeri produït en el cel de la mateixa ciutat d'Eivissa, el 10 de gener del 1944. "És un dels casos més recordats, perquè l'acció es va desenvolupar a la vista de la població", afirma Vilàs. Un Junkers Ju 88 alemany i un Bristol Beaufighter britànic es trobaren prop d'Eivissa i entraren en combat. L'avió alemany fugia del britànic, que el perseguia i el disparava amb les seues metralladores. Una de les ràfegues va anar a parar a la façana de l'actual ajuntament, i va deixar els senyals a la paret i en un balcó durant anys.

També a Formentera hi va haver visites aèries inesperades. Un bimotor britànic va perdre el control a causa d'una forta tempesta i el pilot va decidir fer un aterratge forçós a l'illa

El Junkers, ja tocat, va internar-se a l'illa, volant en direcció cap al nord. L'anglès abandonà la persecució i se'n va anar. L'aparell alemany va caure a l'aigua, a l'altre extrem de l'illa, i la tripulació va ser rescatada sana i estalviada per uns pescadors que hi acudiren amb un llaüt. Dos d'ells van ser atesos a la clínica Alcàntara, de la ciutat. Un presentava molts fragments de vidre clavats a la cara i l'altre tenia una ferida al braç.

Els mesos de març i abril del mateix any es consignaren dos avions alemanys més caiguts a Eivissa. Són, en aquest cas, dos Heinkels He 111, un dels quals s'estavellà a la mar, davant el far des Botafoc, al costat de la ciutat, i l'altre en un lloc indeterminat. Les seues tripulacions pogueren salvar-se saltant en paracaigudes.

També a Formentera hi va haver visites aèries inesperades. Un bimotor britànic Vickers Wellington Mk I, del 57è esquadró, va perdre el control quan volava de Stratishall a Gibraltar, via Marsella, a causa d'una forta tempesta. El pilot va decidir fer un aterratge forçós a Formentera, i va tocar terra amb èxit a la zona des Caló, sense que ningú no patís mal. A pesar d'això, i per evitar que les autoritats franquistes poguessin aprofitar l'aparell o part d'aquest, la mateixa tripulació li calà foc. Així i tot, els dos motors foren desmuntats per tècnics espanyols i portats a Madrid.

Totes aquestes són històries que avui semblen envoltades per una atmosfera èpica i heroica, però que demostren que la tragèdia de la Segona Guerra Mundial va arribar també, encara que de passada, a un lloc aparentment tan allunyat de tot com aleshores era Eivissa. El boom turístic encara no s'havia produït i l'illa era un indret oblidat i anònim enmig de la Mediterrània. Però posteriorment, i de manera paradoxal, va convertir-se en lloc d'estiueig per a nombrosos expilots d'un bàndol i de l'altre, que sense saber-ho i un cop jubilats, compartiren platges, hotels i restaurants en una nova vida.

Joan Lluís Ferrer